

ABD Toptan Meyve ve Sebze Pazarı ve Satış Kanalları

1) Sektörel Yapı

i) Pazar Büyüklüğü

ABD sebze ve meyve toptan satış pazarı 2019 yılı itibari ile toplam gelirleri 96,2 milyar dolar olarak gerçekleşmiş, 2014-2019 yılı yıllık büyümesi %2,1 civarında olmuştur. Toptancı meyve ve sebze pazarının %38'ini sebzeler oluştururken, %57,4 'ünü meyveler %4,6'ısını da diğer ürünler oluşturmuştur. ¹ ABD, GTİP2'li bazda 7. Fasılda 4,6 milyar dolar ihracat, 10,7 milyar dolar ithalat yaparken, GTİP2'li bazda 8. Fasılda 15 milyar dolar ihracat, 18 milyar dolar ithalat gerçekleştirmiştir.

ABD İhracatı			
GTİP2' Lİ FASIL	2017	2018	2019
07 Yenilen Sebzeler Ve Bazı Kök Ve Yumrular	4.785.976.057	4.503.218.551	4.687.620.248
08 Yenilen Meyveler Ve Yenilen Sert Kabuklu Meyveler; Turunçgillerin Ve Kavun	14.880.592.715	14.697.875.412	15.086.818.347

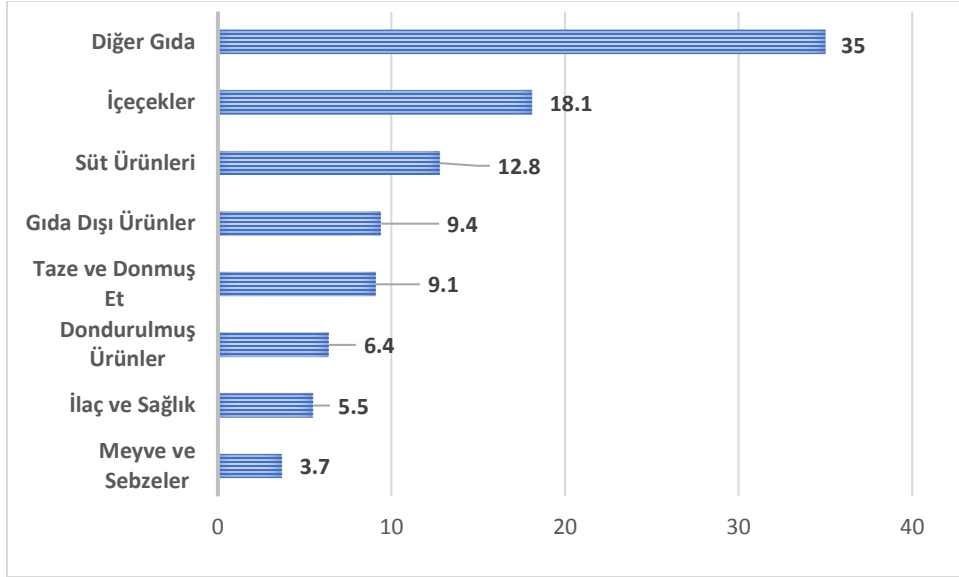
ABD İthalatı			
GTİP2' Lİ FASIL	2017	2018	2019
07 Yenilen Sebzeler Ve Bazı Kök Ve Yumrular	9.644.633.480	10.256.609.627	10.777.362.447
08 Yenilen Meyveler Ve Yenilen Sert Kabuklu Meyveler; Turunçgillerin Ve Kavun	16.569.231.905	17.414.497.754	18.129.927.313

Kaynak: US Census

2019-2024 yılları arası yıllık büyümenin %1,5 seviyesinde olacağı tahmin edilen pazarda marketler, restoranlar, hastaneler ve okul gibi kurumların sanayi için önemli talep kaynakları olduğu görülürken, bahsekonu pazarı gelir yaratan aktörleri bazında incelediğimizde aşağıdaki bilgilerin iletilebileceği düşünülmektedir.

¹ (Ibisworld Market Report 42448)

ii) Ürün ve Hizmetler Dağılımı

682 Milyar dolarlık Amerikan süpermarket ve zincir süpermarket sektörünün satışlarının %3,7'sini Meyve ve Sebze satışları oluşturmaktadır. Sektör pek çok irili ufaklı işletmeden oluşmuş olup, bu sektörde bulunan işletmelerin 1/3'ü 5 kişiden az çalışanı olan işletmelerdir. Sektördeki en büyük 5 oyuncunun aldığı pay %35,2 geri kalan %64.8'lik pay orta ve küçük ölçekli işletmeler tarafından yerinde getirilmektedir ki bu segmentte tahminen 41.600 firmanın olduğu tahmin edilmektedir. (İbisworld 44511)

a) Perakende Satışlar

-Perakendecilerin sektördeki en büyük aktör olarak, toplam pazar gelirinin % 35'ini oluşturduğu,

-İlgili segmentte Walmart, Costco Croger gibi büyük oyuncuların yanında 7 Eleven gibi daha orta düzey oyuncuların da bulunduğu,

-Walmart, Costco gibi büyük sektörel oyuncuların sattıkları ürünleri doğrudan üreticiden temin ederek tedarik zincirinde toptancıları elimine ettikleri, diğer taraftan daha küçük oyuncuların hala toptancılara ihtiyaç duyduğu,

-Yemek hizmetleri sağlayıcıları, özellikle kafe ve restoranların, 2019 yılı pazar gelirinin % 16'sını oluşturduğu görülmektedir.

b) Sektör İçi Satışlar

Diğer taraftan sektörün kendi arasındaki ticaretin sektördeki gelirden en büyük payı aldığı görülmektedir.

-Sektörde daha büyük toptancıların daha küçük firmalara satış yapma eğiliminde olduğu ve bazı toptancıların belirli niş meyve veya sebzelerde uzmanlaştığı ve bu ürünleri geniş bir ürün yelpazesinde tedarik sağlayan büyük toptancılardan temin ettiği görülmektedir.

-İlgili alt pazar segmenti sanayi gelirinin % 39,7'sini oluşturmaktadır. Büyük perakendecilerin dikey bütünleşme nedeni ile sektördeki bu segmentin daha da büyüyeceği öngörülmektedir.

c) Diğer

Kamu alımları sektörde gelirlerin % 1,3'ünü oluştururken; hastaneler, hanehalkı ve oteller gibi diğer alıcılara yapılan satışların gelirin, % 7,7'sini oluşturduğu görülmektedir. Sektördeki ithalat ve ihracat market büyüklüğüne göre düşük kalmaktadır. İthalatta Meksika, ihracatta ise Kanada ilk sırada yer almaktadır.

iii) Sebze ve Meyve Toptancı Pazarının Eyaletlere göre Dağılımı

Sektörde 2019 yılında farklı büyüklüklerde yaklaşık 9.000 işletme faaliyet gösterirken, sektör 116.600 kişilik istihdam sağlamaktadır. ABD'de batı bölgesi işletmeler firmaların yaklaşık % 30,2'sini oluştururken, yalnızca Kaliforniya %24'ünü oluşturmaktadır. Bu eyalet, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki en büyük bahçecilik ürünleri üreticisi olan eyalet olarak her yıl toplam taze meyve ve sebze miktarının % 50'sinden fazlasını sağlamaktadır. Orta Atlantik bölgesi, yaklaşık% 19,7 ile meyve ve sebze toptancılığı işletmelerinin büyük bir bölümünü elinde bulundurmaktadır. Bu bölgede tek başına New York hacmin %70'ini karşılamaktadır. Pazar toplamının % 10,2'sine evsahipliği yapan Güneydoğu bölgesinde, Florida'da işletmelerin yaklaşık %20'si bulunmaktadır.

Sektörde rekabet gerek sektör içi fiyat rekabetinin yüksek olması gerekse, sektör dışı, dondurulmuş meyve sebze, büyük perakendeciler gibi sektör dışı aktörlerde gelen rekabet nedeni ile yüksektir. Meyve ve Sebze Toptancılığı sektörüne giriş engelleri düşüktür ve firmaların üretim ölçeğine bağlıdır. Sektörde firma yoğunluğu düşük olduğu için, başlıca ilk iki firma pazarın % 10'dan daha az gelirin hakim iken, pazara giriş yapacak firmaların Pazar payı elde etmesi mümkündür. Buna ek olarak, yeni girenlerin Meyve ve Sebze Toptancılığı pazarına girmesini engelleyen lisanslama gereksinimleri (yalnızca vergi amaçlı bir toptancı lisansı gereklidir), resmi düzenlemeler veya önemli kaynak kısıtlamaları yoktur.

Meyve ve sebze toptancılığı sanayisinin başlıca oyuncularını ABD'deki yerel firmalardır. Bu yüzden Dole ve Chiquita gibi bazı ürünlerde global oyuncular dışında sektör büyük oranda ülke içindedir. Meyve ve Sebze Toptancılığı endüstrisi birçok küçük işletme içermekte ve en büyük şirketler toplam Pazar gelirin % 5'inden daha azını oluşturur. Meyve ve sebzelerin yanı sıra diğer gıdaların toptan satışını yapan büyük birkaç şirket bulunmaktadır, Pazar parçalı bir yapı sergilemektedir. Calavo Growers Inc. ülkede avocadonun pazarının %92'sini elinde bulundururken, Coast Citrus Distributors önemli oyuncular arasında yer almaktadır. Sektörde başlıca firmalara ilişkin değerlendirme ekte yer almaktadır.

iv) **Tarladan Tüketicilere Ürün fiyatları;** Dünyanın pek çok yerinde olduğu gibi ABD'de sebze ve meyve fiyatları çiftçiden nihai tüketiciye artmaktadır. Bu artışta, malın tüketiciye ulaşmasındaki aracı sayısı, malın üretiminden tüketiciye ulaşması sırasında kat ettiği yol ve mal için yapılan diğer masraflar etkili olmaktadır. Aşağıda ABD'de Tarladan tüketiciye taze elma fiyatlarındaki değişim tablosu yıllara sari örnek olarak verilmiştir.

Elma			
Yıl	Perakende	Tarla	Tarla Payı
2000	92	19	22
2005	95	18	19
2009	118	23	21
2016	144	43	31

2) ABD’de Üreticiden Tüketicie Doğrudan Satış

i) Pazar Yeri - Vegetable and Fruit Market-Farmers Market

Bu sektördeki konsantrasyon düşüktür, diğher bir ifade ile sektörde büyük oyuncu bulunmamaktadır. 2020 rakamlarına göre 5,6 milyar dolar bir büyüklüğe sahip pazarda genelde üreticilerin doğrudan tüketici ile buluştuğu noktalar dır. 2015-2020 sektörün büyüme hızı %2,2 ve gelecek 5 yılda da yılda 1,5 büyüme beklentisi bulunmaktadır. Kar marjlarının düşük olduğu sektörde Amerika genelinde 12.500 işletmenin bulunduğu tahmin edilmektedir.

Meyve ve Sebze Pazarları sanayisi son derece düşük bir pazar payı yoğunluğu seviyesi ile çalışmaktadır ve ilk üçte faaliyet gösteren firmalar 2020 yılında sektör gelirinin % 5'inden daha azını üretmiştir. Pazardaki tüm işletmelerin % 90,7'sinde 20 kişiden daha az çalışana sahip olan küçük işletmelerdir.

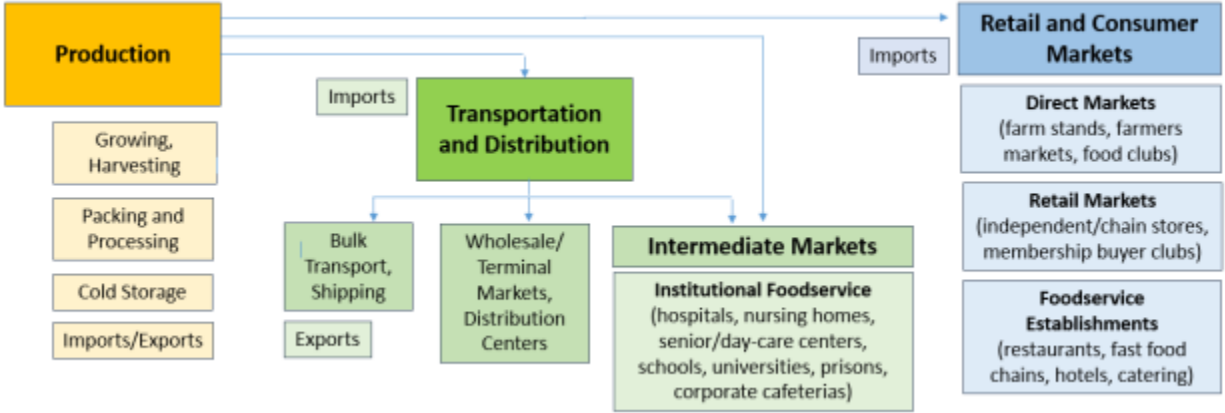
Sektördeki oyuculara örnek verilecek ilk kuruluş, California Farmers' Markets Association adlı kuruluştur. Meyve ve Sebze Pazarları sanayisine doğrudan katılmasa da, yerel topluluklara çiftçi pazarları sağlayarak, sektörle ilgili meyve ve sebze satıcılarının ürünlerini doğrudan tüketicilere satması için yerler oluşturur. Toplu olarak, bu satıcılar tahmini 127.8 milyon dolarlık gelir elde etmektedirler. Bu da bu Pazar segmentinin 2020'de % 2.3'ünü temsil ediyor.

Sektördeki diğher bir kuruluş olan Medison da yerleşik Dane County Farmers' Market piyasadan elde edilen sektöre özgü satış gelirinin 2019'da 40.9 milyon olduğu ve bunun da pazarın % 0.7'ni oluşturduğu belirtilmektedir.

1976 yılında kurulan Union Square Greenmarket başlangıçta küçük çiftliklere ürünlerini doğrudan tüketicilere satma fırsatı vermenin bir yolu olarak kuruldu. Bugün, New York'un en tanınmış çiftçi pazarlarından biri haline geldi. Bu satıcılar 2019 yılında tahmini 28,5 milyon dolar gelir elde etmiş ve sektörden aldığı pay % 0,5 olmuştur.

ii) ABD Meyve ve Sebze Değer Zinciri ve Pazarlama Kanalları

ABD’de meyve ve sebze pazarındaki dağıtım kanalları ve bu kanallarda çeşitli oyuncular yer almaktadır². Tablodan da görüleceği üzere üretilen ve ithal edilen sebze ve meyveler bu ürünlerin raf ömrünün uzun olmadığı göz önünde bulundurularak çok hızlı bir şekilde doğrudan büyük zincirler eli ile süpermarketlere ve restoranlara, farmers market (semt pazarları) gibi yapılar ile tüketiciye, toptancı depoları ve dağıtım merkezlerine, intermediate market (aracı pazarlar) denilen yapılar ile hastanelere, yaşlı bakım merkezlerine, okullara, üniversitelere, cezaevlerine ve kaferyalara dağıtılmaktadır. Bunun yanında üretilen meyve ve sebzelerin bir kısmı da ihraç edilmekte olduğu görülmektedir.

Kaynak: US Congress Report, R46348

ABD’de sebze ve meyvelerin halde veya buna benzer toptancı marketlerinde satış zorunluluğu bulunmamaktadır. Meyve ve sebze toptancılığında Amerikan Vergi İdaresince yapılan kayıt dışında ilave bir belge veya lisans istenilmemektedir.

Amerika Birleşik Devletleri Depo Yasası (USWA), Tarım Bakanı'na tarım ürünlerini depolayan depo operatörlerini lisanslama yetkisi vermektedir. Uygulanan depo operatörleri,

² <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/R/R46348>

USWA ve yönetmelikleri dahilinde belirlenen USDA standartlarını karşılamalıdır. Başvuru zorunlu olmayıp isteğe bağlıdır.

ABD Tarım Bakanlığı Agricultural Marketing Services birimi tarafından her yıl ABD iç pazarından belirlenmiş üreticiler arasından, rekabetçi bir şekilde üretilmiş veya işlenmiş ürünleri satın almaktadır. AMS tarafından Commodity Procurement program kapsamında yapılan bu alımlar, amerikan tarımsal üretimini desteklemek ve yerli ürünlerin tüketimin desteklemek amaçları ile yapılmaktadır.

Bu şekilde alınan ürünler, (USDA Foods) okullara, gıda bankalarına ve hane halkına dağıtılmaktadır.

ABD’de meyve sebze piyasasına devletin doğrudan herhangi bir müdahalesi olmamakla beraber, üstlenilen fonksiyon fiyat mekanizmasının etkin şekilde işleyişini teminen üreticiden tüketiciye kadar olan süreçte fiyatların veya alım-satım işlemlerinin tüm taraflarca izlenebilirliğini sağlamak üzerine kuruludur. Bu kapsamda bir üretici ürününü ister Wall-Mart, Hannaford veya Market Basket gibi perakendecilerin depolarına, ister US Foods, Sysco veya Rinehart gibi gıda hizmeti veren şirketlerin (food service companies) depolarına satabilmektedir. New York Ticaret Ateşeliğimizizin bu hususta hazırlanan ve ekte yer alan bilgi notuna göre bir firma, örneğin, Hunts Point Bronx, New York, Boston, Philadelphia vs de bulunan ve ülkemiz hal yapısına benzerlik arz eden bölgesel terminal pazaryerlerine (regional terminal markets³) ürün arz eden sebze meyve şirketlerine (produce commodities companies) dilediğinde satabilmektedir. Bu çerçevede halde satış zorunluluğu bulunmamakta olduğu ve üreticiden tüketiciye kadar olan sistemin izlenebilirliği ve tüm taraflarca görülebilir olması sayesinde yüksek fiyat vb yollara tevessül eden şirketler veya üreticilerin arz talep dinamikleri çerçevesinde ayıklandığı bir yapı tesis edildiği anlaşılmaktadır. ABD devletinin ikili ticari ilişkilerin dışında durduğu, fiyatların izlenmesini ve anlık raporlanmasını ve tarafların bu bilgilere ulaşımını sağlamaya odaklanmakta olduğu öngörülmektedir. Bu çerçevede, <https://www.ams.usda.gov/market-news/fruits-vegetables> adresinde yapılacak sorgulamalar

³ New York eyaletinde en bilinen ve en büyük hal benzeri yapı olan Hunts Point Terminal Market’in sahipliği New York Şehri İktisadi Kalkınma Konseyi’nindir (NYCEDC).

neticesinde meyve sebze fiyatları, ithalat esnasında, terminal markette, perakendede ve ortalamada günlük bazda takip etmek mümkün olduğu görülmektedir.

Konunun hukuki tarafında ise önlemlerin minimum düzeyde tutulduğu anlaşılmakta olup, bu kapsamda en önemli müeyyidenin Çabuk Bozulan Tarımsal Ürünler Yasası (Perishable Agriculture Commodities Act - PACA) kapsamında eyaletler arası veya dış ticarete donmuş veya taze sebze meyve alım-satım işinde olanların PACA lisansına sahip olma zorunluluğu olduğu anlaşılmaktadır. Söz konusu lisans zorunluluğundan, ürettiği ürünü satan çiftçiler, perakendeciler ve satıcıyı temsilen donmuş gıda alım-satım işi yapanlardan bir takvim yılında 230.000 USD'den daha az alım yapanlar ile sadece taşıma işi için sözleşme yapan nakliyeciler istisna tutulmaktadır. Şikayet dilekçelerinden alınan 100 USD ücretle PACA biriminin idari masrafları finanse edilmektedir. Anlaşmazlıklar yine anılan birim kapasitesinde çözülmekte olduğu görülmektedir.

Söz konusu federal sistem kapsamında, haksız ve aldatıcı piyasa uygulamaları yasaklanarak üretici, nakliyecisi, dağıtıcı ve perakendecilerin korunması hedeflendiği ve prensip olarak yaklaşık 1000 ton ve üzeri taze meyve ve sebze alım-satımı yapan tüm kişilerin PACA lisansı olması gerekmektedir. Aracı, komisyoncu ve distribütörler ile toptancılar bu kategoriye girmekte olduğu tespit edilmektedir. İlaveten:

- Meyve ve sebze satışında başka bir kişi adına fiyat müzakere eden ilk pazarlığa oturduğunda lisanslı olmalıdır. Komisyoncular, al-sat işi yapan aracılar ve üretici temsilcileri bu kategoriye girmektedir.
- taze veya donmuş meyve-sebze alımları bir takvim yılında 230.000 USD'yi geçen perakendeci kişi veya şirketlerin de PACA lisansına sahip olması gerekmektedir.

AMS (Agricultural Market Services)

ABD'de sebze ve meyve ürünlerinde pazarda üretim miktarlarını, ürünlerin toplanma şekillerini, yerli üretimin arttırılması için alım programlarını yürüten başlıca kurum AMS'nin vişne, patates, soğan, ceviz, zeytin vb. ürünlerde yıllık üretim miktarlarını tavsiye eden ve/veya belirleyen düzenlemeleri bulunmaktadır. İlgili mevzuatlara https://www.ams.usda.gov/rules-regulations/proposed-rules?field_term_rules_regulations_target_id=560 linkinden ulaşılabilecektir.